

Зокрема, рекомендованими є такі методики: методика «Діагностика структури навчальної мотивації» за М. П. Фетіскіним та методика «Діагностика невербальної креативності (скорочений варіант тесту П. Торренса)» за А. Н. Вороніним, завдяки ним психологи та соціальні працівники можуть визначити основні аспекти, над якими треба більше попрацювати психологічно та допомогти в ресоціалізації особистості [6, с. 13].

Отже, було визначено, що ресоціалізація осіб, які готуються до звільнення з місць позбавлення волі здійснюється за такими напрямками 1) зміна соціального середовища;

2) соціально-психологічна терапія; 3) професійна спрямованість. Цей складний процес легше проходить при роботі із соціальними працівниками та психологами, як з тими, хто буде виходити із місць позбавлення волі, так і членами їх сімей, які мають їх прийняти. Основними інноваційними методами є: бесіда, асоціативні методики, арт-терапія, наративна терапія тощо. Головне, все вдається тільки тоді, коли у засудженого є бажання та сили для роботи над собою, адже тоді спеціалісту легше підбирати інноваційні методики для його ре соціалізації та адаптації в суспільстві, в сім'ї, на роботі, на отримання якої знадобиться деякий час.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.06.2022).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 13.06.2022).

3. Градецький А.В. *Освіта як засіб виправлення засуджених Держава та регіони*. Серія «Право». 2015. №1. С. 51-55.

4. Іваньков О. І. Міжнародно-правові стандарти у сфері забезпечення захисту прав засуджених до позбавлення волі: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 16 с.

5. Капська А. Й. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посібник. Київ. Центр учебної літератури, 2017. 232 с.

6. Соціально-виховна робота в системі основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених у виправних колоніях України середнього рівня безпеки: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Василенко Катерина Ігорівна ; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 19 с.

Гвоздь Е. І., здобувачка вищої освіти гр. СП-191
Науковий керівник – **Захаріна М. І.**, к. філософ. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ФОРМИ І МЕТОДИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ ЗА СКОЄННЯ ЗЛОЧИНУ

Ресоціалізація засуджених – свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві [1].

Передумовами успішної ресоціалізації є багато чинників. Наприклад, адресність, комплексність, інноваційність та ефективність роботи з засудженим. Але найважливішими умовами є виправлення засудженого та його бажання виправлятися.

Виправлення є складним та дуже важливим процесом. Адже варто враховувати особливість кожної засудженої особи: вік, стать, психічний стан, фізичний стан, злочин, вирок, місце відбування покарання, тощо. Кожен має свою індивідуальну історію. Не враховуючи це всю соціально-виховну роботу працівників УВП можна вважати неефективною.

Основними видами соціально-виховної роботи з особами, засудженими за скоєння злочину згідно з КВК України є: психологічне, правове, трудове, естетичне, фізичне та санітарно-гігієнічне виховання.

Психологічне виховання спрямоване на підтримку психологічного стану засудженого, відстеження його змін, навчання психологічній культурі.

Під правовим мають на увазі роз'яснення та ознайомлення з законами, правами та обов'язками, навчання правовій культурі.

Трудове виховання допомагає опанувати конкретні навички, набратися досвіду. Під час цього виду виховання засуджені адаптуються до конкретних робіт, що після звільнення з УВП може бути корисним.

Через те, що у багатьох засуджених викривлене поняття культури існує естетичне виховання. Воно спрямоване на виховання в культурному аспекті. Розширення кругозору. Інтелектуальний розвиток є прямим наслідком цього виду виховання.

Це неабияк важливо адже згідно зі статистикою понад 44% засуджених неповнолітніх мають залишкові прояви органічного ураження мозку та інтелектуальну недостатність [2].

Фізичне виховання спрямоване на підтримання хорошого фізичного стану засуджених. Адже вони безперечно рівноправні громадяни нашої держави та мають право на здоров'я та дозвілля.

Санітарно-гігієнічне виховання – це навчення та засвоєння засудженими базових санітарно-гігієнічних правил та навичок. Особливо важливим воно є для засуджених жінок, вагітних та тих, хто вже має дитину. Важливо навчити їх потрібним навичкам та забезпечити усім потрібним.

Соціально-виховна робота включає в себе індивідуальну роботу і групову. Варто зазначити, що обидві однаково важливі. Обидві виконують різні функції для отримання спільного результату – виправлення, ресоціалізації та заподіяння рецидиву.

Основні напрямки індивідуальної роботи: вивчення особистості за допомогою різноманітних методів; класифікація засуджених; визначення найбільш доцільних методів і прийомів психолого-педагогічного впливу, індивідуальних програм диференційованого виховного впливу на засуджених [3].

Індивідуальна робота з засудженими реалізується у вигляді бесід, особистих доручень, обговоренні їхнього поведінки, стимулюванні поведінки, оцінці ступеню виправлення, тощо.

Сутність групової роботи стає зрозумілою з її назви. Робота проводиться в групах. Вона є важливою в плані спілкування засуджених між собою, підтримкою, розумінні, що ти не один. Також є інший позитивний бік в груповій роботі. Для того, щоб потрапити в самодіяльну організацію засуджених варто відзначатися зразковою поведінкою, бажання навчатися, прогресом в навчанні тощо. Що мотивує багатьох бути кращими, виправлятися.

В багатьох УВП не всі засуджені забезпечені робочими місцями, отже існує конкуренція. Що безперечно мотивує працювати краще, зразково поводитися, тощо.

Окремим учасником соціально-виховної роботи є релігійні установи. Згідно з КВК України будь-хто з засуджених може звернутися до керівництва УВП щодо бажання проведення богослужіння або інших релігійних обрядів. Прохання має бути задоволене у вільний час згідно з режимом дня та не порушувати умови відбування покарання. Кожен засуджений має право на релігійну літературу та всі потрібні матеріали релігійного спрямування.

Богослужіння є не лише виконанням права засуджених на віросповідання, але й грає важливу роль у їхньому виправленні. Багато хто з засуджених занурюється в релігію, спокутує свою провину, що авжеж впливає на запобіганні рецидиву.

Під час організації соціально-виховної роботи з засудженими соціальні працівники, психологи та всі причетні мають керуватися принципами адресності, конфіденційності, толерантності, емпатії, законності, етики, поваги.

Одним з етапів соціально-виховної є створення обліку «груп ризику» засуджених. Державна пенітенціарна служба України виокремлює такі: неповнолітніх, жінок, осіб похилого віку, засуджених, які ВІЛ-інфіковані та хворі на туберкульоз. Отже ці групи потребують окремого підходу та більшої уваги під час роботи з ними.

Останні 5 років в Україні падає показник злочинності, через що можна вважати, що форми ресоціалізації засуджених є ефективними. Але Україна залишається в 10-ці країн Європи по кількості засуджених, що означає, що все ж таки форми ресоціалізації потребують інновацій.

Список використаних джерел

1. Кримінально-виконавчий кодекс України [Електронний ресурс]. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
2. Максимова Н. Ю. Соціально-психологічні аспекти проблеми гуманізації судочинства та кримінально-виконавчої системи. Київ: ЗАТ «ВІПОЛ», 2005. 100 с.
3. Замула С. Ю., Костенко В. А., Мандра В. І., Падалець Б. В., Скоков С. І. Основи пенітенціарної педагогіки і психології: навч. посібник / за заг. ред. В. М. Синьова. Біла Церква, 2003. 101 с.

Грабовець К. В., здобувачка вищої освіти гр. МФР-211
Катюжинська М. М., здобувачка вищої освіти гр. МФР-211
Науковий керівник – **Чепурна А. Л.**, к. пед. н, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНТІВ В СТРЕСОГЕННИХ УМОВАХ

На даному етапі існування питання стресу цікавить не тільки дослідників, а й пересічних громадян так як стрес має значний вплив на якість життя. Кожен день ми піддаємось впливу стресу так як з розвитком суспільства з'являється велика кількість стрес-факторів: боротьба и за необхідні життєві ресурси, соціальну позицію.

Оскільки стрес з точки зору фізіології значно раніше відкрили та активно досліджували як неспецифічну реакцію організму на певні зовнішні впливи, він у фізіології є більш вивченим та детально описаним. Уперше поняття «стрес» було введено у науковий обіг Г. Сельє у 1936 році. Він сформулював таке визначення: «Стрес – це стан неспецифічної напруги у живому організмі, що виявляється у реальних морфологічних змінах у різних органах та особливо в ендокринних залозах, що контролюються гіпофізом» [6, С. 32]. Спочатку вчений використовував іншу назву для тлумачення цього явища, а саме – «загальний адаптаційний синдром». Після сорока років дослідження феномена стресу Г. Сельє сформулював більш лаконічне його визначення: «Стрес – неспецифічна відповідь організму на будь-яку висунуту до нього вимогу» [13, С. 9].

Суттєвий внесок у вивчення проблеми стресу здійснив Р. Лазарус, котрий першим звернув увагу на значущість не лише зовнішніх, доступних для спостереження, стимулів та реакцій, але й внутрішніх психологічних процесів, пов'язаних зі стресом, наприклад, суб'єктивну оцінку загрози ситуації. Відповідно до наведених вище зауважень вчений запропонував визначити поняття «стрес» як двоспрямовані взаємовідносини організму і середовища, реакцію не стільки на фізичні властивості ситуації, скільки на особливості взаємодії між особистістю і навколишнім світом [14; 15].

Безумовно події, які беруть початок з 24 лютого 2022 року сколихнули не тільки Україну, а і увесь світ. Похитнуло основу спокійного, мирного життя, докорінно змінили плани на майбутнє, внесли корективи в повсякденний плін життя.

Всім нам довелось ввімкнути на максимум наші адаптивні механізми, переосмислити життєві цінності та зазирнути за іншу сторону монети. Проте, зважаючи на ментальність українського народу, важливо зауважити, що це гартує нашу палку жагу до свободи та робить нас тільки сильніше.

Продовжувати навчання незважаючи на війну, це черговий доказ сили та незламності українського духу. Проте, варто пам'ятати, що стресогенні умови так чи інакше накладають свій відбиток на свідомості студентів.

Війна, яка увірвалась в життя кожного, внесла свої корективи та змінила погляд на все, ті речі, які здавались нам важливими змінили свою значущість, у більшості молоді змінились ціннісні орієнтації.